

ARRANTZALEAK

LEKEITIO- K S I IK LASS

Bizkai itxasaldean, itxasertzean, ba dagoz toki politak, ikusgarriak eta misteric beteak. Ikasleak atsegiñez ikusi eta goratzen dabezanak eta istori luzea dauken.ak.

Or dago, esate baterako, Gaztelugatxe, Bakio eta Bermeo artean, jaubetasunez Bermeo'rena. Or dago baita Izaro ugarte, bermeotarrak urtero Madalena egunean bertaratu, eta urreratzean tella bat bere aurrean jaurtiten dabena, bertako jaubetasuna urtero ingurukoei gogoratzeko.

Itxas jai polit, ikusgarri eta erromeri antzekoa egiten da egun orretan.

Jaia, bai San Juan egunean egiten dan Gaztelugatxekoa, bai eta Madalen egunean ospatzen dan Izaro'koa he, egunkari, irradi eta abarretan gogoratzen dan lez, ezaupide zabala dago toki orreina.

Baiña itxas ertzean, Gipuzko alderantz etorriaz, Lekeitio uri txukun eta politaren aurre-aurrean, mare-berako andietan bertara oiñez joateko eran, ortxe dago beste ugarte, irla txiki bat.

IZENA

Gaur San Nikolas izenez ezagutzen da.

Antxiña, San Nikolas eta San Sebastian izeneko ermita bat egon zan bertan.

Baiña paperetan Garraitz ugarte edo erderaz isla de Garraitz irakurten da.

Ba dirudi bere aurrean dagon ondartz luzea, Mendexa'ko udalaren jaubetasuriekkoa dana, Karraspio'ko ondartza lez ezagutzen dan plai ederra, lenago, denbora zarretan Garraitzpe deitzen zala.

Lenengo Garraitz'tik Garrazpio sortu zan eta gero Karraspio. Leike onetan lekeitiarrak g eta j izkia k lez ogutzi edo aozkatzeko dauken joeratik aldatuta egotea. Gogoratu lekeitiar jatorrak Jose izena Kose esaten dabela eta gerratean ezagutu neban adiskide batek, bera egoan Gibaja erritxoari, Ikipaka deitzen eutsala.

Garrait..., Garrazpio eta abar irakurten dira "El Infanz~n de Asubieta." ezaugarri edo deituraz Juan Axubita'k idatzitako ianetan.

Aurrean geratzen dan itxas baixari be Bahfa de Garraitzpe deitzen eutsela irakurten da.

UGARTE ORI MENDEXA DA ALA LEKEITIO?

Karraspio ondartza Mendexa'ko erriarena dala jakinda, arri-garri egiten da ugarte au, isla au, Mendexarena ez izatea.

Baiña paper zarretan garbi irakurten da isla au "uriarena" dala, au da Lekeitio're:na, bera uria dalako eta Mendexa barriz eleiz-atea.

Eta bertan sortu ziran denboretako eskribuetan be irakurten da, iñoiz konbentua uztuten ba'zan, barriri uriaren jaubetasunean geratuko zala, konbentu, ermita eta abar.

NOIZTIK EZAGUTZEN DA?

Ez dakigu ermita noiz egin zan.

Dakiguna da ermitaren alboan bertako zaintzalle ziran emakumeen etxea egon zala. Batzutan serora deituak, bestetan ermitañak, bai eta beatak be.

1586n. urtean kalagorriko Gotzaiñaren izenean bertaratu zan begiraleak jaso eban agirian esaten da ermita ori itxura onean zainduten zala eta ondo orniduta.

FRANTZISKOTAR FRAILEEI ESKINTZA

Geroago, 1617n. urteko Uztaillaren 7'an udaleko eta parroki-ko agintariak, batzar baten, ugarte ori Aita Frantziskotaraei emotea erabagi eben, bertan konbentu bat sortu egien. Juan Solaguren Aita zan, aldi aretan, Kantabriako frantziskotarrei, nagus,.

Aldi aretan bertan egoan ermitak iru aldare eukazan. Bai eta alboko etxeun ospitale antzeko bat be.

Parrokiko liburuetan irakurten da gorago aipatu dogun Kalagorriko Gotzaiñaren ordezk begiralea bertaratu zanean, ango kon-
tuak onartu eta bertako arduradun zan Elvira Maidana seroreari agindu eutsala, ermita aretan oe ugari egozala eta ordezk Uriko ospitale.an gitxi eta oe bat bertarako emoteko, eleizatik kanpora ataratea eta bertako arduralaritza galtzea nai ez ba eban. Eta "freila" arek agindua bete ebal esaten da, baiña oezar bat emon ebal.

1617n. urteko batzar orreTan erabagi zan sortzeko zar, konbentua eroan bertrko eban izena be: Nikolas deuna eta Sebastian deunarena. Esaten zanez, ermita egin zanetik santu bi oneik ziralako berTako zaindari, eta batez be itxastarrak eraspene do, deboziño andia eutselako bie.

Baldintzetako bat au izan zan: Frantziskotarrak ezin ospatu al izango ebal bertan illeta-eleizkizunik, bertako fraileenak izan ezik eta eragozpen edo baldintza ori jakiñarren Aita Santuagandik baimen berezien bat lortzen alegintzen ba ziran, konbentuko baimena kendu egingo eutsela eta beste ordenaren bateko fraileak bertara ekarri

Erabagi zan baita be konbentu orrek ez ebal iñungo pahroirik eukiko, Uri eta Parrokiko buruak besterik.

Komentua jasotea be frailien kontura geratzen zan, Udalak orretarako lanen ordainketan ezelako beartasunik euki barik.

ZENBAT!' URTE IRAUN EBAN KONBENTUAK?

Onetan esan bear da ez ebal bizi luzerik euki. Eraikitako baimena i617 urtean lortu eta 1650n. urtean aldendu ziral bertatik fraileak.

Euren esanetan urik ezak eta bertan egoten zan giro gogorak ez eutsen aukerarik emoten bear lez euren lanetan jarduteko eta origitik itxi eben.

BESTE JAKINGARRI BATZUK

Frantzetarren gerrak ekarri eban etxea beratzea.

Jakiña danez frantzetarrek ibili ziran inguru onetan XVIII gizaldiaren azken urteetan eta ermita au be 1795n. urtean galdu zan eta geiago ez da barriztu izan.

Gaur, bertan gurtuten zan Nikola deunaren irudi gotikoa, Talai mendiko Jon deunaren ermitan gordeten da.

Eta inguru onetan gabiltzanez esan daigun 1794n. urtean, frantzetarrei aurre egiteko asmotan, Lumentxa mendiaren tontorra bardindu eta pixka bat beeratu egin zala eta bertan 18-ko sei kañoi ipini.

Ain zuzen be gaur iru kurutze dagozan tokian. tontorrerarte elduten dira Kalbarioko Gurutzak.

Aldi aretan, obeto esanda, 20 urte lenago, 1773n. urtean amaitu zan Isuntza zubia egitea. Iru urte lenago jausi zan ordurarte egoana.

Orra Lekeitio'ko Nikola deun izeneko ugarteko jakingarri batzuk.

A. ZUBIKARAI